

Co-funded by
the European Union

Příručka osvědčených postupů

**Erasmus+ Projekt Spectrum - Podpora výuky žáků se
speciálními vzdělávacími potřebami**

ÚČEL

Tato příručka osvědčených postupů si klade za cíl podpořit učitele souborem doporučení a osvědčených postupů, které jim umožňují zlepšit jejich kompetence, dovednosti a strategie pro výuku dětí s různými obtížemi. Metodika zpracování zohlednila doporučení a konsensus mezi odborníky ve snaze standardizovat používání a implementaci dobré praxe. Učitelé si mohou jednoduše příručku procházet a snadno najít poruchu, se kterou potřebují podporu. Příručka obsahuje praktické způsoby, jak se studenty jednat. Rovněž je zde možnost v přílohách každé poruchy najít odkazy pro další vzdělávání a doporučení.

OBSAH

- ADHD s převahou deficitu pozornosti
- ADHD s převahou hyperaktivity a impulzivity
- Autismus bez poruchy intelektu
- Aspergerův syndrom
- Dysgrafie
- Dyslexie
- Dysortografie
- Vývojová porucha jazyka
- Dyskalkulie
- Dyspraxie
- Smyslová postižení

ADHD s převahou poruchy pozornosti

ADHD s převahou poruchy pozornosti se vyznačuje především obtížemi s kolísáním pozornosti, plněním úkolů a organizací činností. Na rozdíl od hyperaktivně-impulzivního typu je u jedinců s ADHD-PI méně pravděpodobné, že budou rušiví nebo hyperaktivní. Mezi příznaky patří časté snění, roztržitost a zapomnětlivost. Včasná diagnostika a na míru šité intervence jsou zásadní pro efektivní léčbu.

NESSCHOPNOST DODRŽOVAT POKYNY

- Poskytněte jasné a stručné pokyny tak, že je rozdělíte na malé, jednoduché kroky a použijete srozumitelný a přímý jazyk
- Používejte vizuální pomůcky, jako jsou kontrolní seznamy, diagramy nebo obrázky, které doprovázejí slovní pokyny.
- Nastavte ve třídě strukturované rutiny, které studentům pomohou předvídat a pochopit, co se od nich očekává.

MÁ OBTÍŽE S ORGANIZACÍ ÚKOLŮ A AKTIVIT

- Vytvořte mini lekce, při kterých procvičíte organizační dovednosti v rámci třídy, jako je upřednostňování činností nebo organizace času.
- Vytvořte podpůrné vzdělávací prostředí podporující vzájemnou podporu a spolupráci.
- Buďte trpěliví a empatičtí vůči výzvám, kterým čelí studenti s ADHD.

NEDOKONČUJE ÚKOLY

- Vytvořte klidnou, organizovanou a nerušenou oblast pro práci studentů.
- Minimalizujte hluk a vizuální rušivé vlivy, abyste se mohli soustředit.
- Spárujte studenty se spolužáky, kteří jim mohou pomoci zůstat soustředění a organizovaní.
- Provádějte časté kontroly, abyste mohli sledovat pokrok a poskytovat rady, jak rozdělovat dlouhodobé projekty na kontrolní body a oslavovat malé úspěchy na cestě.
- Umožněte studentům pravidelné přestávky, které pomohou dobít energii a udržet pozornost.

ADHD s převahou poruchy pozornosti

STUDENTI SE VYHÝBAJÍ PROVÁDĚNÍ ÚKOLŮ, KTERÉ VYŽADUJÍ ZVÝŠENÉ DUŠEVNÍ ÚSILÍ

- Delší úkoly náročnější na pozornost prokládejte krátkými úkoly a cvičením.
- Používejte různé materiály a výukové metody k udržení zájmu studentů.
- Naučte studenty strategie samoregulace, jako je plánování a organizace času, stanovování priorit a používání připomenutí nebo alarmů.

POZOR NA CHYBY Z NEPOZORNOSTI VE ŠKOLE NEBO PRÁCI

- Vytvořte si konzistentní denní rutiny pro domácí úkoly a studium.
- Implementujte ve třídě návyky, které mohou studentům pomoci přistupovat k úkolům systematictěji a méně nahodilým způsobem.
- Naučte je strategie samoregulace, jako je plánování a organizace času, stanovování priorit a používání připomínek nebo alarmů.

ZTÍŽENÉ UDRŽOVÁNÍ POZORNOSTI PŘI ČINNOSTECH

- Začlenění multimédií, praktických aktivit a interaktivního učení může učinit úkoly poutavějšími.
- Pokud je to možné, prezentujte materiál v jasných kontrastních barvách s použitím různých zdrojů, jako jsou knihy, počítač, tabule, audio, filmy.

ADHD s převahou poruchy pozornosti

POZORNOST

CHOVÁNÍ

Potíže s plněním
úkolů a udržením
pozornosti

HYPERAKTIVITA

CHOVÁNÍ

Nadměrný pohyb

Ošívání se

Potíže zůstat sedět

Neklid

KONCENTRACE

CHOVÁNÍ

Citlivost na hluk a
změny

Aktivně se vyhýbá
některým úkolům

ORGANIZACE

CHOVÁNÍ

Ztracení a
zapomínání věcí

Zapomíná na rutinní
úkoly

Nedokáže si
uspořádat myšlenky

OSTATNÍ

CHOVÁNÍ

Obtíže zůstat
potichu

Obtížné ovládnutí
impulsů

ADHD s převahou hyperaktivního a impulzivního chování

ADHD s převahou hyperaktivity-impulzivity, často označované jako ADHD-HI, je charakterizováno především symptomy hyperaktivity a impulzivity spíše než nepozorností. Děti s ADHD-HI mohou projevovat chování, jako je neustálé vrtění se, neschopnost zůstat sedět, nadměrné mluvení a vyrušování ostatních. Mohou jednat bez přemýšlení, mají potíže čekat, až na ně přijde řada, a často se zdá, že jsou „na cestách“ nebo jsou poháněni motorem. Pro účinné zvládnutí těchto příznaků je nezbytná včasná identifikace a přizpůsobené intervence.

HYPERAKTIVITA

- Zadávejte žákům aktivity a úkoly se zapojením pohybu:
 - Vyřídít pochůzky ve škole
 - Smazat tabuli
- Pokud je dítě starší a dokáže rozpoznat stav neklidu a potřebuje opustit třídu, můžete se s ním domluvit, že může bez dovolení na 5 minut opustit třídu a jít se projít.

NEUSTÁLÝ POCIT NEKLIDU

- Naučte je kontrolované, hluboké dýchání: toto je jeden z nejjednodušších, ale nejúčinnějších způsobů, jak se uklidnit pomocí 4 sekundové techniky:
- 4 sekundy nádech, 4 sekundy zadržení dechu, 4 sekundy výdech a 4 sekundy pauza.
- Nechte je hrát si a pohybovat se: Umožněte jim hrát si v prostorách vhodných pro běhání, skákání a zábavu, vezměte je hrát si do parku nebo na koupaliště
- Kontakt a náklonnost jsou velmi důležité: Pomozte studujícím, aby cítili sounáležitost, dopřejte jim dotyk a objetí

PROJEVY NADMĚRNÉ FYZICKÉ AKTIVITY

- Dejte povolení k řízeným pohybům: Povolte během lekce krátkou fyzickou aktivitu (např. skákání nebo protahování).
- Aktivní povinnosti: Přiděluje úkoly, které vyžadují pohyb, jako je například rozdání sešitů spolužákům
- Nechte je vypracovat atraktivní kompenzační pomůcky pro sledování vývoje. Mohou například vytvářet komiks, fotogramy s jednotlivými kroky apod.

ADHD s převahou hyperaktivního a impulzivního chování

PROBLÉM ZŮSTAT V KLIDU NEBO SEDĚT NA MÍSTĚ

- Zaved'te mikro-přestávky: integrujte krátké aktivní přestávky během vyučování, kde se děti mohou pohybovat, protahovat nebo chodit.
- Střídání a změna pohybu: umožňuje dětem střídání se při činnostech, které vyžadují vstávání, což jim dává příležitost pohybovat se, aniž by rušily třídu.
- Cvičte dechová cvičení: naučte děti hluboká dechová cvičení, která jim pomohou uklidnit se a soustředit se, když cítí potřebu se pohnout.

OBTÍŽNOST OVLÁDÁNÍ IMPULSŮ

- Zaved'te vizuální připomenutí: použijte vizuální podněty, jako jsou plakáty nebo karty, abyste dětem připomněli pravidla nebo kroky, které je třeba dodržovat, než budou jednat.
- Ukažte jim příběhy nebo hraní rolí: použijte příběhy nebo drama, které ukazují, jak postavy zvládají impulsy a dělají promyšlená rozhodnutí.
- Stanovte si malé cíle: stanovte si dosažitelné krátkodobé cíle, jako je sezení 5 minut v klidu, a oslavujte každý úspěch.

PŘERUŠOVÁNÍ NEBO MLUVENÍ V NEVHODNOU DOBU

- Používejte časovače: zaved'te časovač, který vizuálně ukáže, kolik času zbývá, než budou moci mluvit.
- Vytvořte ve třídě participativní chování pro mluvení / poslech, které se stane vzorem tím, že proměníte cvičení ve hru, pokud je to možné.
- Hrajte hry na čekání, které zahrnují čekání na tahy, jako jsou deskové hry, které dětem pomáhají procvičovat si trpělivost zábavnou formou.

JEDNÁNÍ BEZ PŘEMÝŠLENÍ NAD NÁSLEDKY

- Technika počítání do 10: naučte děti počítat do deseti v hlavě, než odpoví nebo promluví, dejte jim chvíli, aby zvážily svá slova.
- Denní cvičení: zaved'te krátká denní cvičení, ve kterých si děti procvičují přemýšlení o tom, co řeknou, než to řeknou, a postupně tak zvyšují složitost situací.
- Konkrétní pochvala: odměňte děti, když ukážou, že přemýšlely, než promluvily.

Příloha pro poruchy ADHD (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://www.addp.cz/dusevni-poruchy/adhd/>
- <https://www.nzip.cz/clanek/675-adhd-u-deti-priciny-a-diagnoza>
- <http://www.nepozornidospeli.cz/>
- www.ptscoaching.com www.adhdeurope.eu

BIBLIOGRAFIE:

- **Carter, Cheryl R.** *Dítě s ADHD a ADD doma i ve škole - Praktický rádce pro rodiče i učitele.* Praha: Portál, 2014
- **Laver-Bradbury, Cathy; Thompson, Margaret; Weeks, Anne; kolektiv autorov.** *Šest kroků pro zvládnutí ADHD.* Praha: Portál, 2016
- **Žáčková H., Jucovičová D.** *Metody práce s dětmi s ADHD především pro rodiče a vychovatele.* Praha: Nakladatelství D + H, 2014
- **Kathleen Nadeau.** *ADHD: Co každý učitel potřebuje vědět.* Americká psychologická asociace. Poskytuje učitelům praktické strategie pro pochopení a zvládnutí ADHD ve třídě.
- **T. Chris Riley-Tillman a Steven G. Feifer.** *Výuka dětí s ADHD: Strategie pro pomoc studentům k úspěchu.* Guilford Press. Komplexní příručka, která kombinuje teorii s praktickými technikami pro výuku studentů s ADHD.
- **Peg Dawson a Richard Guare.** *Chytrý, ale rozptýlený: 12 dovedností, které pomohou dětem s ADHD a problémy s výkonným fungováním.* Guilford Press. Zaměřuje se na zlepšení exekutivních funkčních dovedností u dětí s ADHD, nabízí praktické strategie pro učitele.

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Pokyny pro práci s dětmi s ADHD ve třídě: <https://www.youtube.com/watch?v=hnlxhKe0TvE>
- Základní nápady pro učitele zabývající se dětmi s ADHD: <https://www.youtube.com/watch?v=SCAGc-rklfo>
- Strategie třídy ADHD: <https://www.youtube.com/watch?v=Dd62-eL0JY>

Příloha pro poruchy ADHD (španělské zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- TDHA Association of Córdoba: www.tdahcordoba.es
- Španělská federace asociací na pomoc při deficitu pozornosti a hyperaktivitě: www.feaadah.org
- Red TDAH: <https://www.redtdah.org>

BIBLIOGRAFIE:

- "ADHD: Průvodce pro rodiče a profesionály." Autor: Rosa María Fernández Fernández. Vydavatel: Editorial Aljibe. Popis: Praktický průvodce porozuměním a zvládnutím ADHD u dětí, zaměřený na rodiče a odborníky.
- „Jak pomoci dětem s ADHD překonat školní neúspěch.“ Autor: Richard D. Lavoie, Vydavatel: Praxis Publishing. Popis: Nabízí strategie na podporu dětí s ADHD ve školním prostředí a zlepšení jejich studijních výsledků.
- "ADHD: kognitivně-behaviorální přístup." Autor: María Luisa González. Vydavatel: Narcea Publishing House. Popis: Oslovuje ADHD z kognitivně-behaviorálního přístupu se specifickými technikami a strategiemi pro její léčbu.

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Pokyny pro práci s dětmi s ADHD ve třídě (španělsky): <https://www.youtube.com/watch?v=WI4sYPyqh5M>
- 10 konceptů, které by každé dítě s ADHD chtělo, aby jeho učitelé a rodiče věděli: <https://www.youtube.com/watch?v=lhvEaE9ldDM>
- Techniky ke zlepšení pozornosti u dětí s ADHD: https://www.youtube.com/watch?v=2GDtYy4Z_B0
- Jak učit děti s hyperaktivitou? <https://www.youtube.com/watch?v=gwjv5aV5gkk>

Autismus bez narušení intelektu

Autismus bez narušení intelektu se týká dětí, které jsou v autistickém spektru a mají kognitivní úroveň v typickém rozmezí nebo vyšší. Mohou mít průměrné nebo dokonce nadprůměrné intelektuální schopnosti, ale čelí specifickým problémům v oblastech, jako je sociální komunikace, interakce s ostatními a flexibilita chování. Mohou mít potíže s porozuměním a používáním jazyka v sociálním kontextu, s osvojením si neverbální komunikace nebo s interpretací tónu hlasu. Často mají intenzivní a specializované zájmy. Tyto zájmy mohou být vzdělávacím přínosem, pokud jsou integrovány do učení. Mnoho jedinců s autismem má smyslovou citlivost na hlasité zvuky, jasná světla, určité textury.

RIGIDNÍ ČI OPAKOVANÉ POHYBY NEBO CHOVÁNÍ

- Používejte pozitivní posilování chválením a oceněním jakéhokoli pokroku k adaptivnějšímu chování. Užívejte odměny, které jsou pro daného žáka smysluplné.
- Používejte vizuální podporu: Použijte vizuální plány, seznamy úkolů nebo koncepční mapy, abyste pomohli studentovi předvídat, co přijde dál, což může snížit potřebu opakujícího se chování jakožto způsobu zvládnání nejistoty.
- Podporujte progresivní odklon: Místo náhlého zastavení chování se postupně přeměrujte na funkčnější nebo méně rušivou činnost. Pokud například dítě opakovaně bouchá do předmětu, můžete jako alternativu zavést buben.

ODOLNOST PROTI ZMĚNĚ

- Předvídejte změny: Změny zavádějte postupně a informujte o nich předem, pokud je to možné. Poskytněte jasné informace o tom, co se změní a kdy k tomu dojde.
- Zapojte studenty do společného plánování: Je-li to vhodné, zapojte jednotlivce do plánování změny, díky čemuž bude proces méně stresující a předvídatelnější.
- Představte příklady flexibility, které ukazují flexibilitu v každodenních situacích. Ukažte studentovi, jak můžete změnit svůj plán nebo se pozitivně přizpůsobit novým situacím.

IRACIONÁLNÍ TRVÁNÍ NA RUTINÁCH

- Identifikujte problematické rutiny a určete, na kterých rutinách student trvá nejvíce. Posuďte, zda jsou všechny nutné, nebo zda lze některé pozvolna upravit.
- Vytvářejte sociální příběhy, které vysvětlují výhody flexibility a jak zvládat situace, kdy je rutina narušena.
- Identifikujte a vyjadřujte emoce, které studentovi pomohou identifikovat a vyjádřit své emoce související se změnami v rutině. Poskytněte bezpečný prostor pro rozhovor o svých obavách, což může snížit odpor.

Autismus bez narušení intelektu

PROBLÉMY VE VERBÁLNÍ A NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACI

- Používejte piktogramy a grafiku, jako jsou obrázky, symboly, které představují slova, koncepty nebo postupy, protože obrázky mohou pomoci porozumět a vyjádřit myšlenky.
- Gesta a řeč těla: Naučte se základní gesta, která lze použít ke komunikaci potřeb, jako je „ano“, „ne“, „jídlo“ nebo „koupele“. I jednoduchá gesta mohou výrazně zlepšit komunikaci.
- Zaveďte hry na interpretaci emocí, použijte obrázky, videa nebo hraní rolí, abyste naučili studenta identifikovat a porozumět výrazům obličeje, gestům a pozicím těla, které naznačují emoce.

POTÍŽE PŘI NAVAZOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ

- Pracujte na sebeúctě tím, že budete studentům pomáhat přijímat se takoví, jací jsou.
- Rozvíjejte se studenty komunikační dovednosti, aby se naučili vyjadřovat své myšlenky a pocity, můžete k tomu využít workshopy nebo číst knihy.
- Naučte je interpretovat neverbální podněty, jako jsou výrazy obličeje, řeč těla a tón hlasu, které jsou klíčovými prvky sociálních interakcí.

ODLIŠNOSTI V NEVERBÁLNÍCH SIGNÁLECH, JAKO JE OČNÍ KONTAKT A GESTA

- Zahrňte do učebních materiálů jasné ilustrace s obrázky nebo kresbami znázorňujícími různé výrazy obličeje a polohy těla a vysvětlete, co znamenají.
- Vytvářejte nebo zapojujte hry nebo procvičování sociálních dovedností, jejichž cílem je naučit děti číst neverbální podněty a reagovat na ně.

NIŽŠÍ ZÁJEM O KONTAKT S LIDMI Z OKOLÍ

- Vytvořte bezpečné prostředí s jasnými rutinami, protože děti s autismem se často cítí bezpečněji ve strukturovaném a předvídatelném prostředí.
- Využijte konkrétní zájmy dítěte k tomu, abyste je povzbudili k interakci s okolím. Pokud mají rádi vláčky, můžete například organizovat návštěvy miniaturních vláčkoparků nebo si hrát s modely vláčků.
- Hraní rolí: Procvičování situací prostřednictvím hraní rolí může pomoci dítěti cítit se pohodlněji, když má nové zkušenosti využít v přirozeném prostředí.

Aspergerův syndrom

Aspergerův syndrom je vývojová porucha, která spadá do poruch autistického spektra a postihuje reciproční sociální interakci, verbální a neverbální komunikaci, odpor k přijímání změn, nepružnost myšlení i vyhraněné a pohlcující oblasti zájmu. Děti s tímto syndromem mají obecně mimořádně dobré paměťové schopnosti (fakta, čísla, data, časy atd.) a mnohé vynikají v matematice a přírodních vědách. V rámci syndromu existuje různý rozsah závažnosti symptomů, velmi mírně postižené dítě často není diagnostikováno a může se jen zdát zvláštní nebo výstřední.

CITLIVOST NA HLUK, DOTEK, VŮNĚ NEBO CHUŤ

- Identifikujte spouštěče sledováním toho, které konkrétní podněty (hluky, textury, vůně, chutě) jim způsobují nepohodlí, a následně se jim snažte vyhnout.
- Smyslové podněty zavádějte postupně a kontrolovaně. Pokud jsou například problémem hlasité zvuky, můžete dítě vystavit jemným zvukům, které se postupem času pomalu zvyšují.
- Naslouchejte dítěti a normalizujte jeho pocity, když se cítí nepříjemně. Vysvětlete, že chápete jeho citlivost a že společně najdete způsoby, jak se cítit lépe.

NERESPEKTOVÁNÍ POŘADÍ MLUVÍCÍCH

- Modelujte interakce, aby dítě vidělo, jak je pořadí mluvících respektováno. Simulujte konverzace, kde se očekává, že na vás přijde řada, a ukažte, kdy je vhodné mluvit a naslouchat.
- Použití vizuálních podnětů může být účinným způsobem, jak dítěti připomenout, kdy je řada na něm mluvit a kdy má čekat. Použijte barevné karty (např. zelené pro mluvení a červené pro čekání) nebo předmět, který by měl mluvíci držet, dokud nebude na řadě druhá osoba.
- Okamžitá a jemná zpětná vazba - pokud dítě vyruší nebo se nestřídá, dejte okamžitou a klidnou zpětnou vazbu.

OBTÍŽNOST V INTERPRETACI VÝRAZŮ OBLIČEJE A UDRŽOVÁNÍ OČNÍHO KONTAKTU

- Používejte hry na rozpoznávání emocí, obrázky nebo zrcadla, kde si mohou procvičovat různé výrazy obličeje a rozpoznávat je u ostatních.
- Využití technologií: Existují aplikace a interaktivní programy, které dětem pomáhají procvičovat výraz tváře a rozpoznávání emocí (Emotionary nebo Autism iHelp).

VÝJIMEČNÉ SCHOPNOSTI V OBLASTECH JAKO JE PAMĚŤ, MATEMATIKA NEBO HUDBA

- Pokud dítě vyniká v určité oblasti (například v matematice), přizpůsobte kurikulum v tomto předmětu tak, aby poskytovalo složitější a náročnější úkoly.
- Mimoškolní programy zaměřené na jejich talent mohou být také výborným doplňkem běžného vzdělávání.
- Povzbuzujte dítě, aby objevovalo za hranicemi jeho oblasti odborných znalostí, například dítě nadané v matematice může zkoumat její využití v jiných oborech, jako je umění nebo architektura.

Aspergerův syndrom

TVORBA OPAKOVANÝCH RUTIN A VZORŮ CHOVÁNÍ

- Navrhněte jasný a předvídatelný denní režim, který zahrnuje hlavní činnosti (snídaně, škola, hra, domácí úkoly atd.). To dává dětem pocit bezpečí a kontroly.
- Odměňte a pozitivně posilujte jakékoli známky flexibility.
- Naučte je relaxační techniky nebo dechová cvičení, která mohou použít, když čelí nečekané změně rutiny.

VELMI SPECIFICKÉ A ZAMĚŘENÉ ZÁJMY

- Povzbud'te dítě, aby si stanovilo dlouhodobé cíle související s jeho zájmy. Pokud ho fascinuje například astronomie, pomozte mu naplánovat, jak může pokračovat v poznávání tohoto tématu.
- Pomozte dítěti prozkoumat jeho zájmy kreativními způsoby. Pokud je jeho zájmem například hudba, povzbud'te ho, aby skládalo vlastní hudbu.

OBTÍŽNOST POROZUMĚT EMOCÍM OSTATNÍCH A VYJÁDŘIT SVÉ VLASTNÍ POCITY

- Můžete také použít interaktivní aplikace, které učí emoce prostřednictvím obrázků.
- Existují filmy a videohry určené k výuce empatie a emocí. Můžete spolu sledovat filmy, které mají emotivní příběhy, a pak mluvit o tom, jak se postavy cítily v různých situacích.

PROBLÉMY S VRSTEVNÍKY A MOŽNÉ PROŽÍVÁNÍ DEPRESIVNÍ NÁLADY V DŮSLEDKU SOCIÁLNÍCH OBTÍŽÍ

- Děti s Aspergerem se často neučí sociálním dovednostem přirozeně, takže je nutné je učit explicitním a strukturovaným způsobem, jako je konverzace, čtení řeči těla atd.
- Hrajte s dítětem role, abyste si procvičili běžné sociální situace, jako je navázání nového kamarádství, účast ve skupinové hře nebo reakce, když se někdo na něco zeptá.

Příloha pro poruchy autistického spektra (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://autismport.cz/>
- www.aba-centrum.cz/

BIBLIOGRAFIE:

- Veronika Šporclová. *Autismus od A do Z*. 2018
- K. I. Al-Ghani. *Divoké zvíře*. 2014
- Angela Scarpa. *Dítě s autismem a emoce: Program pro práci s dětmi*. 2019

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://podcasts.apple.com/id/podcast/kate%C5%99ina-thorov%C3%A1-autismus-vy%C5%BEaduje-p%C5%99ijet%C3%AD/id1464458801?i=1000533085640>
- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/10079-autismus-a-metoda-aba>
- https://www.youtube.com/watch?v=h5t_SekxocA

Příloha pro poruchy autistického spektra (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Website Autism Europe: www.autismeurope.org
- Autism Cyprus: www.autismsociety.org.cy/en/
- Autism Czech Republic: www.aba-centrum.cz/en/autism/
- Autism Spain: <https://autismo.org.es>

BIBLIOGRAFIE:

- "The Out-of-Sync Child" by Carol Stock Kranowitz (1998). A guide to recognizing and coping with sensory processing disorder, a common co-occurrence with autism
- "Engaging Autism: Helping Children Relate, Communicate and Think with the DIR Floortime Approach" by Stanley I. Greenspan and Serena Wieder (2009). A book that introduces the DIR Floortime method, which emphasizes emotional development through play

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Diagnostic Check List: <https://autism.org/diagnostics-checklist/>
- How to Teach a Child with Autism - Introduction (1/5) | Autism at Home: <https://www.youtube.com/watch?v=akDH-Wpj-iw>
- Educating Children with Autism: Visual Arts as Tools for Inclusion: <https://www.youtube.com/watch?v=Uak4FDnlbZg>
- European Union and Autism: <https://what-europe-does-for-me.europarl.europa.eu/en/social/C11>

Dysgrafie

Vývojová porucha učení s narušením písemného projevu je charakterizována významnými a přetrvávajícími obtížemi při učení akademických dovedností souvisejících s psaním, jako je přesnost pravopisu, gramatika a interpunkce a organizace a soudržnost myšlenek při psaní. Výkon jednotlivce v písemném projevu je výrazně nižší, než by se očekávalo pro chronologický věk a úroveň intelektuálního fungování, a vede k významnému narušení akademického nebo pracovního fungování jednotlivce. Vývojová porucha učení s poruchou písemného projevu není způsobena poruchou intelektuálního vývoje, smyslovým postižením (zraku nebo sluchu), neurologickou nebo motorickou poruchou, nedostatkem vzdělání, neznalostí jazyka akademického vyučování nebo psychosociální nepřízeň osudu.

ZHORŠENÍ PÍSEMNÉHO PROJEVU

- Diktát: Nechte studenty, aby vám nebo zapisovateli nadiktovali své nápady. To může pomoci obejít fyzický akt psaní a soustředit se na obsah.
- Přizpůsobení úkolů: Nabídněte studentům možnost volby při psaní úkolů tak, aby vyhovovaly jejich zájmům a silným stránkám.
- Upravte délku psaní úkolů tak, aby odpovídala schopnostem studenta.

PRAVOPISNÁ PŘESNOST

- Použijte software pro převod řeči na text, který studentům umožní diktovat jejich psaní.
- Multismyslový přístup: Použití různých smyslů k učení pravopisu, například psaní slova prstem do písku, vyslovení nahlas při psaní nebo používání barevných pomůcek k rozlišení písmen.

PŘESNOST GRAMATIKY A INTERPUNKCE

- Aplikace pro psaní: Prozkoumejte aplikace pro psaní, které nabízejí funkce, jako je kontrola gramatiky, predikce slov a vizuální organizéry.
- Pravidelné krátké procvičování: Krátké, ale časté procvičování pravopisu je efektivnější než dlouhé jednorázové učení. Může zahrnovat hry s pravopisem, kvízy nebo rychlá cvičení.
- Pravidelné vystavování se slovům pomáhá upevňovat znalosti, aniž by to bylo příliš vyčerpávající.

ORGANIZACE A SOUDRŽNOST MYŠLENEK V PÍSEMNÉ FORMĚ

- Vizuální podpora: Grafické organizéry: Použijte nástroje jako myšlenkové mapy, Vennovy diagramy a vývojové diagramy, které studentům pomohou vizuálně uspořádat myšlenky před psaním.
- Vizuální podněty: Poskytujte obrázky, symboly nebo diagramy pro podporu porozumění a stimulaci psaní.

Dysgrafie

NESOULAD MEZI INTEKTEM A VÝKONEM V PÍSEMNÉM PROJEVU.

- Používání technologií: Povolte používání softwaru pro rozpoznávání hlasu nebo aplikací pro psaní. Programy jako Dokumenty Google nabízejí hlasové zadávání, které může být velmi nápomocné.
- Alternativní formy vyjadřování: Umožněte žákům používat jiné formy k demonstraci svých znalostí (prezentace, videa, komiksy, ústní prezentace).
- Pokud je to možné, poskytněte studentům více času na psaní úkolů nebo testů. Případně mohou psát kratší texty.

PROBLÉMY S TVOŘENÍM TVARŮ PÍSMEN

- Používejte pracovní listy s tečkovanými písmeny nebo linkovaný papír, které pomohou vést při psaní písmen. Ty mohou obsahovat písmena se šipkami ukazujícími správné tahy.
- Nechte žáky procvičovat psaní písmen ve vzduchu prstem nebo obkreslovat velká písmena na tabuli či lavici.
- Začněte tím, že studenti budou psát velká písmena na tabuli nebo na papír, a postupně zmenšujte velikost, jakmile si budou jistější v jejich tvarování.

PEVNÝ, NEPOHODLNÝ NEBO BOLESTIVÝ ÚCHOP TUŽKY

- Používejte adaptivní tužky, silnější tužky, držadla na tužky nebo trojhranné tužky určené pro lepší úchop a pohodlí při psaní.
- Před psaním nechte žáky protřepat ruce nebo protáhnout prsty, aby se uvolnily svaly.
- Podporujte nácvik psaní s minimálním tlakem na tužku, aby nedocházelo k příliš pevnému úchopu.

POTÍŽE SE SLEDOVÁNÍM LINIE NEBO S DODRŽOVÁNÍM OKRAJŮ

- Používejte papír s tučnými nebo barevnými linkami, nebo papír s vyvýšenými linkami, které poskytují hmatovou nápovědu, kam psát.
- Nechte žáky používat prst k sledování linií nebo okrajů, jak píšou, a tím navádějte jejich ruku po správné cestě.
- Poskytněte šikmé desky, které pomohou žákům umístit papír pod úhlem, který je pohodlnější pro psaní.
- Poskytněte vizuální připomínky nebo plakáty, které ukazují, jak správně zarovnat text v rámci okrajů.

VÝRAZNÝ ROZDÍL MEZI MLUVENÝM A PSANÝM POROZUMĚNÍM TÉMATU

- Nechte žáky diskutovat o tématu ústně s vrstevníky nebo učiteli před tím, než o něm napíší.
- Zařadte videa, podcasty nebo prezentace související s tématem, aby se porozumění zlepšilo před psaním.
- Podporujte pravidelné písemné úkoly, které umožní žákům procvičovat převod svých mluvených myšlenek do psané podoby.

Dysgrafie

NEDOSTATEČNĚ VYVINUTÉ MOTORICKÉ DOVEDNOSTI

Potíže s jemnou motorikou (úchop tužky, koordinace ruka-oko)

VLIV NA PSANÍ

Nečitelný, neuspořádaný rukopis

Pomalá rychlost zápisu

Únava rukou

PROSTOROVÉ VNÍMÁNÍ

Nejistota, kde začít psát, jaká je velikost písmen nebo jejich správné umístění.

VIZUÁLNÍ DISKRIMINACE

Obrácení písmen a číslic

Zrcadlení písmen

POTÍŽE SE ČTENÍM

Problémy s rozlišováním slov, zejména těch, která se liší jen malým detailem.

Příloha pro dysgrafii (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Ergonomická pera, úchyty na tužky a vážené psací potřeby
- Strategie výuky: <https://study.com/academy/lesson/dysgraphia-teaching-strategies-exercises.html>
- Pracovní listy pro dysgrafii: <https://www.twinkl.cz/search?q=dysgraphia+worksheets&c=55&r=parent>
- Ovládání tužkou: <https://www.twinkl.cz/search?q=pencil+control&c=55&r=parent>

BIBLIOGRAFIE:

- MKN-11. <https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#1498766637>
- **Krejčová L.** *Dyslexie. Psychologické souvislosti.* Grada, 2019
- **Peter J. Chung, Dilip R. Patel, Iman Nizami.** *Porucha písemného projevu a dysgrafie: definice, diagnostika a léčba.* <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7082241/>

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.twinkl.cz/teaching-wiki/dysgraphia>
- <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/23294-dysgraphia>
- <https://dyslexiaida.org/understanding-dysgraphia/>
- <https://dsf.net.au/learning-difficulties/dysgraphia/what-is-dysgraphia>

Dyslexie - Specifická porucha učení

Dyslexie se projevuje obtížemi ve čtení. Čtení je pomalé, namáhavé, neplynulé, s méně chybami, nebo naopak rychlé, uspěchané, se zvýšenými chybami. Děti s dyslexií mají také problémy s intonací a melodií vět (monotónní čtení), špatně zvládají dýchání. Někdy opakují začátek slov, přeskakují řádky a obtížně se v textu orientují. Při čtení dochází k typickým specifickým chybám, které vedou k chybnému čtení nebo dokonce překrucování slov.

PROBLÉMY S POROZUMĚNÍM A INTERPRETACÍ ČTENÉHO TEXTU

- Nejprve dítěti přečtete text nahlas a poté mluvíte o tom, o čem text byl. Žák tak snáze pochopí obsah textu.
- Při prvním čtení textu se s žákem střídejte – jednu větu dítě, jednu větu vy a tak dále až do konce textu.
- Čtete těžší nebo delší slova společně se svým žákem tiše a pomalou rychlostí. Přizpůsobte se rychlosti čtení žáka.
- Zaměřte se na obtížná slova. Vyhledejte je se svým žákem v textu a každé slovo si společně několikrát přečtete. Můžete je číst i jako dospělí.

ZÁMĚNY PODOBNÝCH PÍSMEN: B-D-P; M-N; A-E

- Žák potřebuje více času na zvládnutí písmen. Použijte multisenzoriální přístup, aby žák vnímal písmena všemi smysly. Písmena pište dohromady do mouky, písku, modelujte je modelínou atd.
- Vytvořte obrázkové kartičky ze dvou problematických písmen a nechte je žákům používat, dokud je zcela nezafixují. Žáci zakroužkují dvojice písmen, vyhledávají je v časopisech, skládací abecedě apod.

VYNECHÁVÁNÍ NEBO PŘIDÁVÁNÍ PÍSMEN, SLABIK, HÁDÁNÍ KONCOVEK SLOV

- Pro hádání slov a koncovek je třeba trénovat zrakové vnímání - rozbor a syntézu, postavu a pozadí, pravolevou orientaci, úkoly pro rozvoj motorické koordinace a vnímání.
- Předložte žákovi ke čtení graficky náročnější text, např. tištěný různými fonty, bez obrázků. tisk je jednobarevný.
- S žákem upevňujeme tvary písmen. Používáme různé pomůcky, např. písmena z různých materiálů, malba písmen atd.

Dyslexie - Specifická porucha učení

PROBLÉMY S POROZUMĚNÍM A INTERPRETACÍ ČTENÉHO TEXTU

- Nejprve dítěti přečtete text nahlas a poté mluvíte o tom, o čem text byl. Žák tak snáze pochopí obsah textu.
- Při prvním čtení textu se s žákem střídejte – jednu větu dítě, jednu větu vy a tak dále až do konce textu.
- Čtete těžší nebo delší slova společně se svým žákem tiše a pomalou rychlostí. Přizpůsobte se rychlosti čtení žáka.
- Zaměřte se na obtížná slova. Vyhledejte je se svým žákem v textu a každé slovo si společně několikrát přečtete. Můžete je číst i jako dospělí.

VYNECHÁNÍ DIAKRITICKÝCH ZNAMÉNEK

- Použijeme papírové nebo plastové proužky s předepsanými slovy/věťmi bez diakritických znamének. Žáci pak doplní pouze chybějící diakritická znaménka nad danými písmeny. Stejným způsobem můžeme použít krátký text.
- Metoda barevného kódování. V tištěném textu žák barevně obtahuje háčky.
- Žák by měl psát diakritická znaménka ihned, v okamžiku psaní písmena.

NESPRÁVNÁ TECHNIKA ČTENÍ NAPŘ. DVOJITÉ NEBO TICHÉ ČTENÍ

- Použijte metodu oblouku. Tužkou nakreslete pod slovo oblouky odpovídající slabikám slov.
- Nesprávnou techniku dvojího čtení odstraňujte hlasitým slabikováním. Předpokladem úspěchu je však znalost jednotlivých písmen.

Dyslexie - Specifická porucha učení

ČTENÍ

Problémy s porozuměním a hledáním textu

Problém s učením cizího jazyka

Dělat specifické chyby

KOMUNIKACE

Nepřesné porozumění řeči

Podivné výrazy

Problémy s porozuměním pokynům

SOCIÁLNÍ DOPADY

Strach z čtení nahlas před ostatními lidmi

Nízké sebevědomí

Problémy s nesplněním očekávání dospělých

ORGANIZACE

Potíže s organizací sebe a své práce

Nedostatek orientace v čase a prostoru

Problémy s koncentrací

KOMORBIDITY

Někdy souvisí s jinými specifickými poruchami učení, ADHD, poruchami autistického spektra (ASD) a dalšími

Příloha pro dyslexii - Specifická porucha učení (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <http://www.naucsecist.cz/>
- <https://www.kaminet.cz/>
- [Tablexia](#)
- <https://www.vcelka.cz/>

BIBLIOGRAFIE:

- Jucovičová D., Žáčková H. *Dyslexie*. D+H, Praha, 2004
- Selikowitz M. *Dyslexie a jiné poruchy učení*. Grada, Praha, 2000
- Krejčová L. *Dyslexie - Psychologické souvislosti*. Grada, 2019

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Speciální podcast - O dyslexii: https://www.youtube.com/watch?v=LYd5_LYJKwE
- Mise dyslexie - <https://www.youtube.com/watch?v=45n2amEgtmQ>

Příloha pro dyslexii - Specifická porucha učení (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://spellwizards.co.uk/primary-school-spelling-app>
- <https://www.golexic.com/>

BIBLIOGRAFIE:

- Hallberg, U; Klingberg, G. *Children with Special Needs*. Springer International Publishing AG 2023
- Daloiso, M. *Supporting Learners with Dyslexia in the Elt Classroom*. Oxford University Press 2017
- Franklin, D. *Helping Your Child with Language-Based Learning Disabilities: Strategies to Succeed in School and Life with Dyslexia, Dysgraphia, Dyscalculia, ADHD, and Processing Disorders*. New Harbinger Publications 2018

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Ried, G., Green. S. *100 ideas for supporting pupils with dyslexia*. London: Continuum, 2007
- <https://www.bdadyslexia.org.uk/dyslexia/about-dyslexia/what-is-dyslexia>
- <https://dyslexiada.org/dyslexia-basics/>
- https://www.youtube.com/watch?v=LYd5_LYJKwE

Dysortografie - Porucha pravopisu

Dysortografie je specifická porucha pravopisu, projevující se především v oblasti gramatiky. Nezahrnuje však celou gramatiku, ale týká se především konkrétních dysortografických jevů, jako je přidávání či vynechávání písmen či slabik, nezvládání hranic slov v psaní apod. Zahrnuje i problematiku nevhodné aplikace gramatických jevů v diktátech. Text žáka s dysortografií je plný různých chyb a nepřesností, kterých se dopouští opakovaně a nijak nesouvisí s jeho intelektovými schopnostmi. Dysortografie je často spojena s dyslexií.

OBTÍŽE PŘI OSVOJOVÁNÍ GRAMATICKÝCH PRAVIDEL A UPLATŇOVÁNÍ GRAMATICKÝCH JEVŮ

- Učení látky žákům usnadňujeme přehledy slovní zásoby, doplňujícími cvičeními a kartami zaměřenými na jevy slovní zásoby. Je možné použít materiály, které jsou běžně dostupné v obchodech, ale lepší je použít vlastní přehledy, které si žák vytvoří ve spolupráci s učitelem.
- Barevná vizualizace pravidel pomáhá si je zapamatovat. Žák musí v textu vyhledat a označit velké písmeno na začátku věty a znaménko za větou podtržením nebo zakroužkováním. Připravený text pak žák přepíše do sešitu a vyznačený jev zapíše barevně. Stejný postup se uplatňuje i při procvičování dalších gramatických pravidel.

POTÍŽE S DODRŽOVÁNÍM ŘÁDKOVÁNÍ NEBO OKRAJŮ

- Používejte různé sešity a materiály s podpůrnými čarami. Velikost se může lišit dle potřeb dítěte.
- Respektujte úroveň písemného projevu. Úkol lze zkrátit nebo použít doplňující cvičení na daný gramatický jev, aby dítě neztrácelo koncentraci s přepisem textu. Žáci se rychle unaví.

POTÍŽE S DŮSLEDNÝM SLEDOVÁNÍM ŘÁDKŮ TEXTU

- Pro zafixování pohybů očí (vlevo-vpravo) může učitel např. pojmenovávat předměty zleva doprava, umisťovat předměty podle diktátu, číst první písmena nebo slabiky ve slově (aby měl žák dobrý pocit z vykonané práce).
- Posílení zrakového vnímání a koncentrace. Materiálů pro cvičení je k dispozici mnoho a záleží na potřebách dítěte. Vždy začínáme cviky na úrovni, kterou dítě ještě zvládne a postupně přecházíme k náročnějším úkolům.

Dysortografie - Porucha pravopisu

PROBLÉMY S HRANICEMI SLOV PŘI PSANÍ

- Při procvičování postupujte s žákem od jednodušších ke složitějším větám. Použijte grafické znázornění věty s uspořádanými značkami, tleskáním nebo s vyznačováním psací potřebou.
- Procvičte si předložky s obrázky. Učitel ukáže obrázek a žák spojí zobrazený předmět s předložkami na kartičkách, např. obrázek stolu, žák doplňuje předložky a čte: na stole, pod stolem, u stolu.

PŘIDÁVÁNÍ, VYNECHÁVÁNÍ, PŘESKAKOVÁNÍ PÍSMEN NEBO SLABIK

- Žák slova rozloží na jednotlivé slabiky a znovu a poté sestaví celá slova. Skládání a rozkládání slov se tak procvičuje sluchově i vizuálně. Používejte plastová, látková, papírová písmena atd.
- Vytváření slov ze smíšených písmen nebo podtrhávání správně napsaných slov.
- Používejte různé hry, např. slovní fotbal pro rozvoj sluchového vnímání.

NESPRÁVNÉ UMÍSTĚNÍ AKCENTŮ

- Pro správný slovní přízvuk lze použít básničky s pravidelným rytmem (rozpočty, říkanky), na kterých žák trénuje rytmizaci slov.
- Využívejte různé hry spojené s pohybem, nástroji, písničkami. Nezapomeňte, že učitel je pro žáka řečovým vzorem.

Dysortografie - Porucha pravopisu

PSANÍ

Neumí identifikovat chyby v psaném textu

Umí říct gramatická pravidla, ale neumí je aplikovat v psaném textu

Dělá specifické chyby

KOMUNIKACE

Může to vypadat, že žák špatně slyší

Problémy se sluchovým vnímáním nebo zejména zrakovou pamětí

SOCIÁLNÍ DOPADY

Neúspěch ve škole, když se porucha nezjistí

Nízké sebevědomí

Problémy s nesplněním očekávání dospělých

ORGANIZACE

Problémy s koncentrací

Při psaní cvičení se žák rychle unaví

Pracuje velmi rychle nebo velmi pomalu (jiné projevy)

KOMORBIDITY

Často bývá spojována s dyslexií, ale i jinými specifickými poruchami učení

Příloha pro Dysortografie - Porucha pravopisu (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Projevy dyslexie, dysgrafie a dysortografie: <https://www.youtube.com/watch?v=dmdigez36Rs>
- <https://www.kaminet.cz/>

BIBLIOGRAFIE:

- **Zelinková O.** *Poruchy učení*. Portál, Praha, 2003
- **Jucovičová D., Žáčková H.** *Dysortografie. 2. vyd.* D+H, Praha, 2012
- **Žáčková H., Jucovičová D.** *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU*. D+H, Praha, 1999

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Žáčková, H.; Jucovičová, D. *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU*. D+H, Praha 1999
- Žáčková, H.; Jucovičová, D. *Smyslové vnímání*. D+H, Praha 2007
- Přehled různých materiálů pro reedukaci: <https://didaktikamj.upol.cz/index.php/specialni-vzdelavaci-potreby/redukace-dysortografie>

Příloha pro Dysortografie - Porucha pravopisu (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- An overview of available applications: <https://www.speld.org.au/apps>
- <https://www.centresneuropsychy.com/en/dyslexia-dysorthography>

BIBLIOGRAFIE:

- Hudson, D. *Specific Learning Difficulties - What Teachers Need to Know*. Jessica Kingsley Publishers 2015
- Reid, G., Elbeheri, G., Everatt, J. *Assessing Children with Specific Learning Difficulties: A teacher's practical guide*. Routledge 2015
- Dyslexia Dysorthography Dyscalculia: Paris: Institut national de la santé et de la recherche médicale; 2007

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.asha.org/practice-portal/clinical-topics/written-language-disorders/disorders-of-reading-and-writing/>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK10787/>

Vývojová dysfázie

Jako **vývojová dysfázie** je označován narušený vývoj řeči, který není projevem jiné diagnózy. Projevuje se u dětí, u kterých vývoj řeči probíhá nerovnoměrně vzhledem k chronologickému věku a úrovni intelektu, přestože mají pro vývoj řeči přiměřené podmínky. Jedná se o neurovývojovou poruchu, která se začíná projevovat již v raném věku a projevuje se deficitem v porozumění či produkci řeči a s tím souvisejícími dalšími potížemi.

NARUŠENÉ POROZUMĚNÍ ŘEČI, PRODUKCE ŘEČI NEBO OBOJÍ ZÁROVEŇ

- Používejte vizuální pomůcky (obrázky, tabulky, mapy atd.).
- Dávejte pouze jednoduché pokyny – jedna věta = jeden příkaz. Vždy zkontrolujte, zda žák rozuměl.
- K učení básniček vybírejte pouze krátké texty. Ujistěte se, že student rozumí slovům v básni.
- Zvýrazněte klíčová slova a doplňte je obrázky.
- Buďte trpěliví, dejte studentovi dostatek času na pochopení a dokončení instrukce.

SOCIÁLNĚ-EMOČNÍ PROBLÉMY

- Zařadte do výuky kooperativní aktivity. Zařadte žáka do skupiny s tolerantními spolužáky.
- Při řešení nevhodného chování neříkejte pouze, co nedělat, ale také vysvětlete, co příště udělat jinak.
- Umožněte studentovi relaxovat mimo třídu nebo v relaxační zóně ve třídě při afektu nebo při pocitu přetížení.

POTÍŽE S PLYNULÝM VYPRAVOVÁNÍM A FORMULACÍ MYŠLENEK V ŘEČI A PSANÉM TEXTU

- Zajistěte, aby měl student dostatek času se vyjádřit.
- Tolerujte specifické chyby vyplývající z narušeného sluchového vnímání (interpunkce, čárky, apod.).
- Umožněte studentovi pracovat s obrázkovým slovníkem nebo jinými názornými pomůckami. Pomozte mu najít správná slova.
- Nechte studenta psát slohovou práci s připravenou osnovou a návodnými otázkami.

Vývojová dysfázie

OBTÍŽE SE STAVBOU VĚTY A GRAMATICKÝMI KATEGORIEMI

- Naučte studenta pracovat s gramatickými tabulkami a umožněte jejich použití ve výuce.
- Soustředte se vždy na jeden gramatický jev.
- Povzbudte studenta, aby používal spíše jednoduché věty než složitá souvětí

NARUŠENÁ ČASO-PROSTOROVÁ ORIENTACE

- Používejte časové osy, denní plány a grafické znázornění událostí.
- Vždy doplňte pokyny týkající se směru nebo práce v prostoru (např. nápis v pravém horním rohu) jasnou ukázkou.
- Tolerujte potíže s pochopením analogových hodin; v ideálním případě zajistěte ve třídě také digitální hodiny.

OSLABENÍ HRUBÉ I JEMNÉ MOTORIKY

- Povzbuzujte studenta ve fyzických aktivitách, procvičujte úkoly, které vyžadují následování více instrukcí za sebou (např. doskát k míči, zvednout ho a zasáhnout cíl).
- Při výtvarné výchově hodnoťte spíše nápad a snahu. Dopomožte studentovi s náročnými úkony (např. stříháním), nebo pro něj mějte již připravenou šablonu.
- Umožněte studentovi psát tiskacím písmem, aniž byste hodnotili úhlednost textu.
- Zkraťte písemné úkoly tak, aby je student měl šanci splnit včas.

Vývojová dysfázie

ŘEČ

Vyjadřování
myšlenek

Správná formulace
vět

Vyjádření pocitu

Pomalé reakce při
odpovědi

POROZUMĚNÍ

Zdá se, že
neposlouchá

Porozumění textu

Pochopení pokynů

Pochopení
abstraktních
pojmu

SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

Společenská
neobratnost

Potíže s
navazováním
přátelství

Pošťuchování
nebo agrese

Výsměch od
ostatních dětí

MOTORICKÉ DOVEDNOSTI

Nemotornost

Nečitelné písmo

Pomalé reakce
nebo naopak
zbrkllost

Příloha pro vývojovou dysfázii (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://speechandlanguage.org.uk/>
- <https://www.dldandme.co.uk/teacher>

BIBLIOGRAFIE:

- **Markéta Doležalová.** *Vývojová dysfázie - Průvodce pro rodiče a další zájemce o tuto problematiku*
- **Dana Kutálková.** *Opožděný vývoj řeči: Dysfázie: metodika reedukace*
- **Gonzalez, America X.; Brady, Lois Jean; Elliott, Jim.** *Rozvoj řeči dětí s PAS, vývojovou dysfázií a dalšími poruchami*

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.youtube.com/watch?v=3Nrxo66KtdA>

Příloha pro vývojovou dysfázii (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://speechandlanguage.org.uk/>
- <https://www.dldandme.co.uk/teacher>

BIBLIOGRAFIE:

- [America X. Gonzalez](#) , [Lois Jean Brady](#) , et al. - [Speech in Action: Interactive Activities Combining Speech Language Pathology and Adaptive Physical Education](#)
- [Sandra L. Gillam](#), [Sarai Holbrook](#), [Alan G. Kamhi](#) - [Developmental Language Disorder](#)
- [James Law](#), [Cristina McKean](#), [Carol-Anne Murphy](#), [Elin Thordardottir](#) - [Managing Children with Developmental Language Disorder Theory and Practice Across Europe and Beyond](#)
- [Kate Kempton](#) - [Supporting Children with DLDA Picture Book and User Guide to Learn About Developmental Language Disorder](#)

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.youtube.com/watch?v=3Nrxo66KtdA>

Dyskalkulie

Dyskalkulie je problém s učením, který dětem ztěžuje porozumění číslům a matematiku. Děti s dyskalkulií mohou mít potíže s počítáním, přidáváním nebo sdělováním, kolik něco je. I když mohou být dobří v jiných věcech, matematika pro ně může být matoucí a frustrující. Díky tomu mohou být každodenní úkoly, jako je určování času nebo sdílení hraček, náročnější.

OBTÍŽNOST UCHOPENÍ ZÁKLADNÍ MATEMATIKY (SČÍTÁNÍ, ODCÍTÁNÍ, NÁSOBENÍ A DĚLENÍ)

- Pomocí manipulativních prostředků (jako je počítání kostek nebo vizuální pomůcky) konkretizujte abstraktní pojmy.
- Rozdělte složité operace do menších, podrobných pokynů.
- Poskytujte opakující se cvičení s pozitivním posílením pro budování sebedůvěry.

VÝZVY V ZAPAMATOVÁNÍ MATEMATICKÝCH FAKTŮ

- Používejte mnemotechnická zařízení nebo vizuální vzory, které vám pomohou zapamatovat si fakta (např. násobilky).
- Podporujte používání kalkulaček pro zapamatování faktů, abyste se vyhnuli frustraci a zároveň pokračovali v budování koncepčního porozumění.
- Udělejte si více času na matematické úkoly a procvičte si plynulost prostřednictvím her nebo aplikací navržených pro budování dovedností.

POTÍŽE S POROVNÁVÁNÍM VELIKOSTÍ NEBO PRAKTICKÝM POUŽÍVÁNÍM ČÍSEL

- Zapojte studenty do matematických aktivit v reálném světě, jako je porovnávání cen při nakupování nebo měření ingrediencí v receptech.
- K porovnání hodnot použijte vizuální číselné čáry, grafy nebo pruhové modely.
- Nabídněte hmatové zážitky, kdy děti fyzicky měří nebo porovnávají předměty.

Dyskalkulie

BOJUJE S ČASEM (ČTENÍ HODIN NEBO ODHADOVÁNÍ TRVÁNÍ)

- Naučte studenta pracovat s gramatickými tabulkami a umožněte jejich použití ve výuce.
- Soustřeďte se vždy na jeden gramatický jev.
- Povzbud'te studenta, aby používal spíše jednoduché věty než složité.

PROBLÉMY SE SEKVENČNÍM ŘAZENÍM (BĚŽNÝCH ČÍSEL NEBO ČASOVÝCH UDÁLOSTÍ)

- Během lekcí používejte digitální i analogové hodiny a cvičte s praktickými modely hodin.
- Představte časovače nebo aplikace pro odpočítávání, které vám pomohou porozumět plynutí času.
- Vytvářejte denní rutiny pro posílení řízení času a odhadování trvání aktivit.

PROBLÉMY S PROSTOROVÝM POVĚDOMÍM (NAVIGACE V TRASÁCH NEBO POROZUMĚNÍ MAPÁM)

- Používejte vizuální pomůcky, jako jsou číselné řady nebo karty s příběhy, které dětem pomohou procvičit posloupnost.
- Zapojte se do činností, které zahrnují pokyny krok za krokem a zajistěte, aby studenti proces formulovali nebo napsali.
- Použijte hudbu, písničky nebo hry založené na rytmu k posílení představy o posloupnosti číselných řad.

Dyskalkulie

VYHÝBÁNÍ SE MATEMATICKÝM ÚKOLŮM KVŮLI STRESU NEBO ÚZKOSTI

- Poskytněte podpůrné a neodsuzující učební prostředí ke snížení úzkosti z matematiky.
- Umožněte časté přestávky a nabídněte alternativní formy hodnocení, jako jsou ústní zkoušky nebo vizuální projekty.
- Zapojte matematiku do příjemných aktivit, jako je umění, hudba nebo hry, aby učení nebylo tak odstrašující.

OBTÍŽE S ŘEŠENÍM MATEMATICKÝCH SLOVNÍCH ÚLOH

- Rozdělte slovní úlohy na menší, zvládnutelné části a povzbuďte studenty, aby si problém vizualizovali pomocí nákresů.
- Naučte žáky zvýrazňovat nebo podtrhávat důležité informace ve slovních úlohách.
- Použijte scénáře ze skutečného života k vysvětlení slovních úloh a posílení praktických aplikací.

OBTÍŽE S ODHADEM PENĚŽ

- Zapojte studenty do reálných peněžních aktivit, jako je sestavování rozpočtu na malý nákup nebo používání falešných peněz na hraní rolí.
- Používejte hry, které simulují finanční transakce, jako jsou deskové hry nebo aplikace, aby bylo učení zábavné a praktické.
- Naučte se strategie pro zaokrouhlování čísel, abyste odhadovali náklady a Pracovali s různými změnami v transakcích..

Dyskalkulie

POZOR

Potíže s plněním úkolů a udržením pozornosti

Prokrastinace nebo vyhýbání se matematickým úkolům

PAMĚŤ

Potíže se zapamatováním matematických faktů

Zapomenutí kroků ve vícekových problémech

RYCHLOST ZPRACOVÁNÍ

Řešení problémů trvá déle

Obtížnost sledování tempa třídy

PROSTOROVÉ POVĚDOMÍ

Potíže s pochopením prostorových vztahů

Potíže s vizuální organizací čísel

Dyskalkulie

SEKVENOVÁNÍ

Výzvy s číselným
pořadím

Obtížné
dodržování
vícekrokových
pokynů

MATEMATICKÉ UVAŽOVÁNÍ

Zápasí s
abstraktními
matematickými
pojmy

Obtížné řešení
slovních úloh

EMOCIONÁLNÍ A SOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

Vyhýbání se
činností
souvisejícím s
matematikou

Úzkost nebo
frustrace při práci
s čísly

Nízké sebevědomí
související s
matematickým
výkonem

TIME MANAGEMENT

Potíže se čtením
hodin a
porozuměním času

Problémy s
plněním úkolů v
časovém limitu

Příloha pro dyskalkulii (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- [Malá násobilka](#)
- [Včelka](#)
- [Matika.in](#)
- [SPU v lavici - webová aplikace](#)

BIBLIOGRAFIE:

- **Hendrik, S.** *Dyskalkulie: jak pomáhat dětem, které mají potíže s početními úlohami.* Praha: Portál, 2006
- **Babtie, P., Emerson, J.** *Dítě s dyskalkulií ve škole.* Praha: Portál, 2018
- **Zelinková, O.** *Učíme se počítat - Pracovní listy pro prevenci dyskalkulie.* Praha: Portál, 2018
- **Balharová, K.** *Hravé počítání do 20 – prevence dyskalkulie.* Praha: Frangment, 2022

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- [Dyskalkulie - elektronická publikace](#)
- [Moje dyskalkulie](#)
- [Matematika pro všechny](#)

Příloha pro dyskalkulii (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://dyscalculianetwork.com/>
- https://www.ixl.com/?noredir=true&partner=google&campaign=10978017510&adGroup=107455297573&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwgfm3BhBeEiwAFfxrG30bl6UQtscOqOTDrzgj-MUlllURnOmyhdFRMxvgD3h8KqEa-bktVxoCRIYQAvD_BwE
- <https://dynamomaths.co.uk/dynamo-maths/>

BIBLIOGRAFIE:

- Ann Dowker - *Dyscalculia: A Resource for Teachers*
- Brian Butterworth - *Dyscalculia: From theoretical perspective to the classroom*
- David G. M. H. van der Molen, Robert J. R. Rispens - *Dyscalculia: A handbook for teachers*
- Jo Boaler - *Mathematical Mindsets: Unleashing Students' Potential through Creative Math, Inspiring Messages and Innovative Teaching*
- Barbara A. Dossey, et al. - *Mathematics for All: Teaching Students with Dyscalculia*

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://dyscalculiaservices.com/my-favorite-apps-for-dyscalculia/>
- <https://www.dyscalculia.org/math-tools>
- <https://www.youtube.com/watch?v=HaULXRX9o1E>

Dyspraxie

Dyspraxie je vývojová porucha postihující koordinaci a motoriku dítěte. Děti s dyspraxií mohou mít potíže s úkoly, které zahrnují rovnováhu, pohyb a jemné motorické dovednosti, jako je psaní, zavazování tkaniček nebo chytání míče. Mohou se také potýkat s organizací svých myšlenek a postupným plněním úkolů. Navzdory těmto problémům je jejich inteligence obvykle nedotčena.

OBTÍŽE PŘI POHYBECH

- Zařadte pravidelné, řízené fyzické aktivity, které pomohou zlepšit hrubou motoriku, jako je skákání, přeskokování nebo balancování.
- Používejte strukturované pohybové přestávky, které pomohou dítěti zlepšit koordinaci a uvolnit fyzické napětí.
- Podporujte aktivity jako tanec, plavání nebo jógu, které rozvíjejí rovnováhu a kontrolu pohybu v prostředí s nízkým tlakem.

PROBLÉMY S KOORDINACÍ

- Rozdělte úkoly do menších, zvládnutelných kroků a poskytněte více času na dokončení fyzických úkolů.
- Pomocí názorných pomůcek nebo názorných ukázek ukažte, jak provádět určité pohyby nebo činnosti.
- Podporujte opakované cvičení konkrétních pohybů s pozitivním posílením, což umožňuje dítěti budovat svalovou paměť.

ZHORŠENÁ JEMNÁ MOTORIKA

- Poskytněte alternativní nástroje, jako jsou větší tužky, rukojeti nebo nůžky, určené pro děti s motorickými potížemi, které jim pomohou při úkolech, jako je psaní nebo stříhání.
- Zařadte cvičení jemné motoriky, jako je navlékání korálků nebo tvarování těsta, abyste posílili svaly prstů a koordinaci ruka-oko.
- Umožněte použití technologie, jako jsou tablety nebo psaní, jako alternativu k ručnímu psaní ve třídě.

Dyspraxie

POTÍŽE S ÚKOLY JAKO JE PSANÍ, SKICOVÁNÍ, STRÍHÁNÍ NŮŽKAMI, ZAPÍNÁNÍ KNOFLÍKŮ A ZAVAZOVÁNÍ TKANIČEK

- Poskytněte výslovné pokyny a další čas na procvičování dovedností sebeobsluhy, jako je zapínání knoflíků a zavazování tkaniček, nebo použijte alternativy, jako jsou boty na suchý zip.
- Než přejdete k psaní volnou rukou, vyučujte dovednosti před psáním a kreslením prostřednictvím činností, jako je obkreslování tvarů nebo písmen.
- Poskytněte adaptivní nůžky a další nástroje, které nabízejí příležitosti k řízenému procvičování úkolů jemné motoriky v prostředí s nízkým stresem.

POTÍŽE S POCHOPENÍM PROSTORU

- Používejte vizuální vodítka, jako jsou čáry, mřížky nebo vodítka pro mezery, abyste pomohli dítěti s prostorovým povědomím na papíře a během činností ve třídě.
- Učte prostorové koncepty pomocí praktických činností, jako je stavění z kostek, aranžování nábytku nebo měření předmětů.
- Podporujte hry a úkoly, které vyžadují prostorové uvažování, jako je stavba jednoduchých modelů, které pomohou dítěti postupně zlepšovat prostorové chápání.

SNÍŽENÝ VÝKON V ÚKOLECH ZAHRNUJÍCÍCH PROSTOROVÉ SCHOPNOSTI (NAPŘ. ŘEŠENÍ HÁDANEK, ORGANIZOVÁNÍ HRAČEK)

- Použijte hádanky a hry založené na vzorech, které začínají jednoduchými tvary a postupně se zvyšují na složitosti, abyste vytvořili prostorové uvažování.
- Poskytněte strukturované pokyny pro organizaci úkolů pomocí vizuálních štítků a podnětů, které dětem pomohou třídít a uspořádat předměty.
- Zahrňte aktivity, které zlepšují zrakově-prostorové dovednosti, jako je třídění předmětů podle velikosti nebo tvaru nebo používání obrázkových instrukcí, které dítěti pomohou
- porozumět posloupnosti úkolů.

POZOR

Potíže s plněním úkolů a udržením pozornosti

Prokrastinace nebo vyhýbání se činnostem vyžadujícím jemnou motoriku

MOTORICKÉ DOVEDNOSTI

Nešikovnost nebo časté nehody

Potíže s jemnou motorikou

Nešikovné nebo opožděné pohyby hrubé motoriky

PROSTOROVÉ POVĚDOMÍ

Výzvy k pochopení osobního prostoru

Potíže s organizací položek nebo úkolů

TIME MANAGEMENT

Potíže s
posloupností úkolů
a organizací

Potíže s přechody

EMOCIONÁLNÍ A SOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

Frustrace nebo
emocionální
výbuchy

Vyhýbání se
skupinovým
aktivitám

Nízké sebevědomí
související s
fyzickými úkoly

RYCHLOST ZPRACOVÁNÍ

Pomalejší
dokončení úkolu

Potíže udržet krok
s vrstevníky

Příloha pro dyspraxii (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/23963-dyspraxia-developmental-coordination-disorder-dcd>
- <https://www.healthdirect.gov.au/dyspraxia>

BIBLIOGRAFIE:

- **Aline-Wendy Dunlop.** *Dyspraxie: Průvodce pro učitele a rodiče*
- **Susan McGurk, Judith L. R. D. B. Wallace.** *Porozumění dyspraxii: Praktický průvodce pro rodiče a odborníky*
- **Clare L. O'Farrell.** *Pomoc dětem s dyspraxií: Praktický průvodce pro učitele a rodiče*
- **Jane D. R. B. Whittaker.** *Dyspraxie: Praktická příručka pro učitele a rodiče*
- **Anna Barnett.** *Dyspraxie: Průvodce pro rodiče*

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://dyspraxiakids.com/dyspraxia-in-children/>
- <https://playworld.com/blog/playground-fun-children-dyspraxia/?lang=can>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8dYz6pCjEy8&t=86s>

Příloha pro dyspraxii (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/23963-dyspraxia-developmental-coordination-disorder-dcd>
- <https://www.healthdirect.gov.au/dyspraxia>

BIBLIOGRAFIE:

- Aline-Wendy Dunlop - *Dyspraxia: A guide for teachers and parents*
- Susan McGurk, Judith L. R. D. B. Wallace - *Understanding Dyspraxia: A practical guide for parents and professionals*
- Clare L. O'Farrell - *Helping Children with Dyspraxia: A Practical Guide for Teachers and Parents*
- Jane D. R. B. Whittaker - *Dyspraxia: A practical guide for teachers and parents*
- Anna Barnett - *Dyspraxia: A Parent's Guide*

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://dyspraxiakids.com/dyspraxia-in-children/>
- <https://playworld.com/blog/playground-fun-children-dyspraxia/?lang=can>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8dYz6pCjEy8&t=86s>

Smyslová postižení: zrakové postižení

Jedinci se **zrakovým postižením** se mohou potýkat s problémy při přístupu k vizuálně vnímaným informacím, při orientaci s prostředí nebo při účasti na činnostech, které vyžadují zrak. Klíčem k zajištění efektivního zapojení a inkluze jsou intervence šité na míru a podpůrné prostředí.

NEDOKÁŽE SE ŘÍDIT VIZUÁLNÍMI POKYNY

- Poskytněte přístupné materiály: používejte velké písmo, Braillovo písmo nebo digitální formáty, které jsou kompatibilní se čtečkami obrazovky. Zajistěte, aby byl přístupný veškerý písemný obsah.
- Verbalizujte vizuální informace: srozumitelně popište, co se zobrazuje, ať už na tabuli, obrazovce nebo ve fyzické ukázce.
- Používejte vysoce kontrastní materiály: pište tučným, velkým písmem s vysokým kontrastem (například černá na bílé), abyste zlepšili čitelnost.

MÁ POTÍŽE S PŘÍSTUPEM K VIZUÁLNÍMU OBSAHU

- Zajistěte jasnou viditelnost: vyberte pro studenty místo, kde mají nejlepší přístup k vizuálním pomůckám nebo displejům.
- Používejte asistenční technologie: podporujte používání zvětšovacích zařízení nebo čteček obrazovky, abyste zlepšili vizuální přístupnost.
- Poskytněte podrobné slovní vysvětlení: při použití schémat nebo grafů poskytněte podrobné vysvětlení a zajistěte, aby žáci mohli sledovat jejich průběh.

ZPRACOVÁNÍ VIZUÁLNÍCH INFORMACÍ TRVÁ DÉLE

- Poskytněte jim více času: dejte jim více času na dokončení úkolů, které zahrnují čtení nebo interpretaci vizuálního obsahu.
- Rozdělte úkoly do kroků: poskytněte jasné pokyny krok za krokem a v případě potřeby nabídněte podporu.

Příloha pro zrakové postižení (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR: <https://www.sons.cz/zrakovepostizeni>
- Okamžik – sdružení pro podporu nejen nevidomých, www.okamzik.cz

BIBLIOGRAFIE:

- **Janková, J.** *Katalog podpůrných opatření* <http://katalogpo.upol.cz/zrakove-postizeni-nebo-oslabeni-zrakoveho-vnimani/1-vymezeni-zrakoveho-postizeni-a-oslabeni-zrakoveho-vnimani/1-1-zrakove-postizeni/> UPOL. Olomouc, 2015
- **Kochová, K., Schaeferová, M.** *Dítě s postižením zraku*. Praha: Portál, 2015
- **Národní centrum ošetřovatelství.** *Nauka o zraku*. Praha. Národní centrum ošetřovatelství, 2002.
-

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Šikl, R. *Zrakové vnímání*. Praha: Grada, 2013.
- Wiener, P. *Prostorová orientace zrakově postižených*. Praha: Institut rehabilitace zrakově postižených UK FHS, 2006.

Smyslová postižení: sluchové postižení

Osoby se **sluchovým postižením** mohou mít potíže se zpracováním sluchových informací, zejména v prostředí s hlukem na pozadí nebo pokud se spoléhají pouze na slovní pokyny. Jednoduché úpravy a inkluzivní postupy pomáhají zlepšit komunikaci a porozumění.

NEDOKÁŽOU SLEDOVAT SLUCHOVÉ POKYNY

- Používejte vizuální pomůcky: podpořte slovní pokyny písemnými nebo vizuálními pomůckami, jako jsou diapozitivy, letáky nebo diagramy.
- Mluvte zřetelně: mluvte zřetelně, normálním tempem a při mluvení se nezakrývejte ústa, abyste usnadnili odezírání ze rtů.
- Při mluvení se dívejte na danou osobu: ujistěte se, že je váš obličej viditelný a umožněte tak odezírání ze rtů nebo odezírání z obličeje.

MÁ POTÍŽE SE SLUCHEM V HLUČNÍM PROSTŘEDÍ

- Zajistěte dobrou akustiku: minimalizujte hluk na pozadí úpravou prostředí a v případě potřeby použijte asistenční naslouchací zařízení jako jsou mikrofony nebo sluchadla.
- Používejte neverbální signály: pro posílení verbální komunikace používejte gesta nebo vizuální signály.
- Poskytněte písemné shrnutí: nabídněte písemné poznámky nebo shrnutí k pokynům, které byly řečeny.

POTŘEBUJE VÍCE ČASU NA ZPRACOVÁNÍ SLUCHOVÝCH INFORMACI

- Ověřte si, zda je vám rozumět: pravidelně si ověřujte, zda byly informace pochopeny, zejména po předání ústních pokynů.
- Zopakujte klíčové informace: zajistěte, aby byly důležité detaily zopakovány nebo vizuálně shrnuty, a zajistěte tak plné porozumění.

Příloha pro sluchové postižení (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Asociace organizací neslyšících a nedoslýchavých a jejich přátel: <http://www.asnep.cz/>
- České centrum znakového jazyka: <http://www.pevnost.com/>

BIBLIOGRAFIE:

- Freeman, D. R.; Carbin, F.; Boese, J. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.
- Hrubý, J. *Průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu.* Praha: Septima, 1997.
- Potměšil, M. a kol. *Metodika práce se žákem se sluchovým postižením.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2012.
- Potměšil, M. a kol. *Katalog posuzování speciálních vzdělávacích potřeb. II. část (diagnostické domény pro žáky se sluchovým postižením).* Olomouc: Univerzita Palackého, 2012

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Česká unie neslyšících: <http://www.cun.cz/>
- Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR: <http://www.snn-cr.cz/>

Erasmus+ Projekt Spectrum

Co-funded by
the European Union

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenesou odpovědnost.